

מהמתעסק באיסורים שאינם תלויים באכילה והנאה, שהמתעסק בהם פטור].⁽⁷⁵⁾

אבל הכא, כאן לענין שופר, אין המצוה כח-ב תלויה באכילה או בהנאת הגוף, אלא במעשה, שהרי "זכרון תרועה" כתיב בה.

והאי, זה שלא התכוין למעשה של תקיעת שופר — מתעסק בעלמא הוא, ואין למעשהו שם של "מעשה תקיעה". ולכן הייתי אומר שלא יצא.

קא משמע לן, השמיענו רבה, שכל המצוות אינן צריכות כוונה.⁽⁷⁶⁾

ומתריצין: מהו דתימא, שמא היית אומר, כי דוקא באכילת מצה אין צריך כוונה, משום שהתם באכילת מצה, "אכול מצה" אמר רחמנא.

כלומר, מצות מצה היא מצוה על אכילה, והא אכל. והרי נהנה מן האכילה.

ולפיכך אכילתו נחשבת אכילה, אפילו שאכלה מחמת כפיה ואינו בכלל "מתעסק".

שהרי שנינו:⁽⁷⁴⁾ המתעסק בחלבים ואכלם בלא שנתכוין, וכן המתעסק בעריות, הרי הוא חייב חטאת, ש"כן נהנה" [בשונה

בהערה 73 בשם תוספות. ושלא כדברי הרא"ה. ועיין בהערה הבאה].

בשם הרא"ה אין לומר כן. ועיין היטב בית יוסף תעה ד"ה כתב הרמב"ם].

74. כריתות יט ב.

76. כתב הריטב"א, שדוקא כאן שהוא התכוין לתקוע, אלא שלא התכוין לצאת ידי המצוה יצא, מפני שמצות אינן צריכות כוונה, אבל המתעסק ממש, דהיינו שלא התכוין לתקוע כלל, לא יצא ידי חובתו.

75. רש"י. והיינו, שלענין איסורים יש הבדל בין איסור שתלוי במעשה [כגון חילול שבת] לבין איסור התלוי בהנאה. [כגון אכילת מאכלות אסורים. או עריות]:

עוד כתב הריטב"א, שלמסקנת הגמרא אין הבדל בין מצוה שיש בה הנאה למצוה התלויה במעשה. ודוקא באיסורים יש חילוק ביניהם.

איסור התלוי במעשה, אין עוברים עליו אלא אם כן ידע שזה מעשה האיסור. [כגון: אם התכוין להגביה ירק תלוש, ובסופו של דבר חתך את המחובר, פטור. ואינו חייב אלא אם התכוין לחתוך את המחובר. שבת עב ב. ע"ש].

ומכאן שהריטב"א סובר כדברי הרא"ה הנ"ל [סוף הערה 73] שאם חשב שזה חמץ ונמצא מצה, לא יצא ידי חובתו.

אבל איסור הנאה, אף אם התכוין לבשר טלה ועלה בידו בשר חזיר, חייב. מפני שהאיסור הוא בעצם ההנאה. והרי נהנה.

ומשמע, שלפי ההוה אמינא שהטעם שכפאוהו לאכול מצה יוצא, היינו משום שמצות התלויות בהנאה אינם צריכות כוונה [מודה הרא"ה שיוצא אפילו אם חשב שזה חמץ. [וכעין מתעסק באיסורים].

והגמרא כאן אומרת, שהיה מקום לבאר, שהטעם שכפאוהו ואכל יצא, היינו משום שכשם שאיסורי הנאה אינם תלויים בכוונה, כך מצות התלויות בהנאה אינם תלויים בכוונה, ואפילו אם כפאוהו ואכל, יצא.

[ועיין בית יוסף סימן תע"ה ד"ה והרמב"ם, וביאור הלכה שם סעיף ד סוף ד"ה אבל, וצ"ע. ועיין עוד במשנ"ב שם ס"ק לו, ושה"צ ס"ק לו].

[ולכאורה מכאן ראייה לשיטת רבינו ירוחם

אלמא, מוכח מכאן, שקסבר רבה: מצות — אין צריכות כוונה לצאת בהם ידי חובה.

איתיביה סתירה לדברי רבה, ממה ששנינו במשנה [ברכות יג]:

דתנן: אדם שהיה קורא בתורה, והגיע זמן המקרא של קריאת שמע, והוא היה קורא בתורה באותו הזמן בפרשת שמע;

אם כוון ליבו — יצא. ואם לאו — לא יצא.

מאי, מה היא כוונת המשנה ב"כוון לבו"?

לאו, הלא לזה התכוין התנא, לומר שאם כוון לבו לצאת ידי חובתו, יצא.

ומכאן שמצוות צריכות כוונה לצאת.

ודחינן: לא! כוונת המשנה אם כיון לבו לקרות.

ומיד הגמרא תמהה: אם תאמר שהמדובר במשנה הוא בכיוון לבו לקרות, כיצד מחלקת המשנה בין כיוון לבו לקרות לבין לא כיוון לבו לקרות, והא קא קרי!

הרי הוא קורא קריאת שמע, וודאי שאין הוא קורא מאליו בלי כוונה לקריאה!

ומתריצין: המדובר במשנה הוא בקורא להגיה. שכל זמן שאינו מתכוין לקרות, אין קריאתו טובה, מפני שאינו קורא התיבות כקריאתן, אלא ככתיבתן, החסרות והיתרות, כפי שהן כתובות. (77)

תא שמע, בוא ושמע ראייה אחרת, שמצוות צריכות כוונה:

שנינו במשנתנו: היה עובר אחורי בית הכנסת, או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר בראש השנה, או קול מגילה בפורים.

אם כוון לבו — יצא. ואם לאו — לא יצא.

מאי, מה היא כוונת המשנה באומרה "כוון לבו"?

לאו, הלא כונתה לומר, שאם כוון לבו לצאת?

ומכאן, שאם לא כוון לצאת לא יצא, מפני שמצוות צריכות כוונה.

ודחינן: לא! כוונת המשנה: אם כיון לבו לשמוע יצא. ואם לא כוון לבו לשמוע הרי לא שמע ולכך לא יצא.

ותמהינן: וכי צריך כוונה מיוחדת לשמוע?! והא שמע מאליו!

ומאחר שמצוות אינן צריכות כוונה והוא שמע — למה לא יצא?

ומתריצין: כל זמן שלא כוון לבו, אין הוא יודע שתקיעת אדם היא, כי סבור השומע, שהקול הזה — צהלת חמור בעלמא הוא.

ולכן לא יצא.

איתיביה סתירה לדברי רבה [האומר שמצוות אינן צריכות כוונה] מברייתא המדברת בענין תקיעת שופר:

77. ר"ח. אבל עיין ריטב"א.

מדובר באדם שאינו תוקע כשיעור תקיעה [המפורש להלן לג ב], אלא תוקע בדוגמת נביחות קצרות.

ולפיכך, צריך שיכוין לתקוע כשיעור תקיעה.⁽⁷⁸⁾

אבל אם ידוע שתקע כשיעור תקיעה, אפילו התקע לשיר יצא, וכדברי רבא.

אמר הקשה ליה אביי רבה:

אלא, מעתה, שאתה אומר שהעושה מצוה בלא כוונה הרי הוא כמתכוין, אם כך, אדם הישן בשמיני עצרת בסוכה שלא לשם קיום מצוה ילקה, מפני שהוא עובר על "בל תוסיף".

ואף על פי שלא התכוון לשם מצוה, הרי גם בלא כוונתו נידון מעשהו כמעשה מצוה!

והרי מקובל בידינו שהישן בסוכה בשמיני שלא לשם מצוה אינו לוקה!⁽⁷⁹⁾

אמר תירץ לו רבה: הטעם שאינו עובר בכל תוסיף, הוא מפני שאני אומר: מצות — אינו עובר עליהן משום "בל תוסיף", אלא כשעשאו בזמנן.

כגון המניח חמש פרשיות בתפילין, בזמן

דתניא: **נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע.**

או שנתכוין משמיע ולא נתכוון שומע.

לא יצא — עד שיתכוון שומע ומשמיע.

וגם בדברי הברייתא הזאת יש לדון, האם כוונתה היא לכוונת שמיעה, או לכוונה לצאת ידי חובה.

בשלמא, מובן מה ששינוי "נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע", שמדובר בכוונת שמיעה, וכל זמן שהשומע לא התכוון, הרי כסבור המור בעלמא הוא. ולכן לא יצא.

אלא, זה ששינוי "נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע" — היכי משכחת לה? באיזה אופן תימצא מציאות שכזאת?

וכי יתכן שהוא יחשוב שתקיעתו אינה אלא צהלת חמור?!

אלא, לאו, הלא בהכרח מדובר בתוקע לשיר!

ומבואר בברייתא שהתוקע לשיר לא יצא [מפני שמצות צריכות כוונה], ושלא כדברי רבה!

ומתרצינן: **דלמא דקא מנבחה נבוהי. שמא**

78. כך פירש רש"י.

לב ב שאינו יוצא].

וכתבו תוספות שיתכן שאף רש"י התכוין לכך.

ב. מדובר בשהיה נופח בשופר ולא התכוין לתקוע ועלתה בידו תקיעה. [וזהו מתעסק ששינוי להלן לב ב שאינו יוצא].

79. ריטב"א.

ותוספות הקשו על דבריו: אם אכן מדובר בתוקע תקיעות קטנות, אם כן מה תועיל כוונתו? הרי לא תקע כשיעור תקיעה!

ולכן פירשו תוספות: א. מדובר במתכוין לתקוע תקיעות קצרות, ועלו בידו תקיעות ארוכות, והרי זה כמתעסק בשופר. [ששינוי להלן

מדובר שהכהן הוסיף ברכה נוספת באמצע ברכת כהנים לפני שהוא סיים את כל הברכות.

ומקשינן: והתניא: כהן שפיים את ברכת כהנים והוסיף ברכה אחת — עובר בכל תוסיף!

ומתצינן: מדובר שפיים ברכה אחת מתוך שלשת הברכות שבברכת כהנים.

ומקשינן: והתניא: סיום כל ברכותיו, והוסיף ברכה משלו, עובר בכל תוסיף!

ומתצינן: שאני הכא, שונה היא ברכת כהנים, שכיון דאלו מתרמי ליה צבורא אחרינא, הדר מברך, מאחר ואם יזדמן לפניו ציבור אחר, הוא יברך שנית ברכת כהנים — הרי כוליה יומא, זמניה הוא! לפיכך כל היום זמנו הוא, גם אם כבר בירך, ולכן אם מוסיף ברכה משלו עובר על כל תוסיף.⁽⁸¹⁾

והוינן בה: ומנא תימרא, ומנין לקחת לומר, שמאחר ואם יזדמן לו ציבור אחר הוא יברך אותו, הרי זה נחשב כמוסיף בתוך זמנו?

ומשנינן: מהא דתנן בענין מתן הדם של קדשים:

יש קרבנות שדמם ניתן על המזבח במתנה [נתינה] אחת בלבד. והם הבכור, המעשר והפסח.

ואילו העולה, השלמים, האשם והתודה — דמם ניתן על המזבח בשתי מתנות שהם

מצות תפילין, או חמש ציציות בטלית בזמן מצות ציצית, חמש מינים בלולב בזמן נטילת לולב.

ודוקא בזה עובר משום "בל תוסיף". אבל המוסיף יום על ימים שקבעה התורה, או שעה על שעות שנקבעו בתורה, אין זה בכלל כל תוסיף.

ואפילו אם התכוין לשם מצוה, אינו עובר בכל תוסיף.⁽⁸⁰⁾

מתיב רב שמן בר אבא סתירה לתירוצו של רבה, שאמר שאין עוברים על כל תוסיף אלא בזמן המצוה, ממה ששנינו בכרייתא:

דתניא: מניין לכהן שעולה לדוכן, שלא יאמר: הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך את ישראל — אוסיף להם ברכה אחת משלי.

כגון שאברכם בפסוק [דברים א]: "ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם".

תלמוד לומר [לכך נאמר]: "לא תוסיפו על הדבר".

והא הכא, והרי כאן בדוגמא המובאת בכרייתא, כיון דבריד ליה, מאחר שהכהן כבר ברך את ישראל כדינו, כבר עברה ליה זמניה, עבר זמן חיובו.

ובכל זאת קתני דעבר בכל תוסיף!

ומתצינן: הכא במאי עסקינן בדלא סיים.

80. רשב"א וריטב"א.

81. הקשו תוספות: היאך תקנו חכמים לתקוע אף במעומד? הרי מאחר שאם יזדמן לו ציבור

אחר הוא יתקע להם, נמצא שכל היום הוא זמן תקיעה, ועובר בכל תוסיף! [עיין שם]. ועיין לעיל בהערות בתחילת דף טז עמוד ב.

ארבע. דהיינו, זורק הכהן את הדם בשתי זוויות נגדיות של המזבח, והדם מתפשט לארבעת קירות המזבח [כל זריקה מתפשטת על שני קירות הנפגשים באותה זווית].

ושנינו במסכת זבחים [פ א]:

דמים הניתנין במתנה אחת [דם הבכור והמעשר והפסח] שנתערבו בניתנין מתנה אחת.

וכגון דם הבכור שהתערב בדם בכור אחר או בדם המעשר.

ינתנו, ינתן מן הדם המעורב מתנה אחת, ונמצא שנתן מן המזבח מדם שני הקרבנות המעורבים זה בזה.

וכן דמים הניתנים על המזבח במתן ד' [שלמים, תודה, אשם ועולה, שניתנים על המזבח בשתי מתנות שהן ארבע], שהתערבו בדמים הניתנים במתן ד'.

ינתנו כשהם מעורבים יחד, על המזבח, במתן ד'.

אבל דמים הניתנים במתן ד' שהתערבו בדמים הניתנים במתן אחת [כגון דם הבכור שהתערב בדם עולה] נחלקו תנאים בדבר:

רבי אליעזר אומר: ינתנו במתן ד'.

רבי יהושע אומר: ינתנו במתן אחת.

אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: לדבריך שאמרת ינתנו במתן אחת — הרי הוא עובר ב"בל תגרע"!

שהרי דם עולה צריך להנתן במתן ארבע.

אמר לו רבי יהושע לרבי אליעזר: לדבריך שאמרת ינתנו במתן ד' — הרי הוא עובר על "בל תוסיף"!

שהרי דם הבכור צריך להנתן רק במתן אחת!

אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: לדברי אין הוא עובר על בל תוסיף, מפני שלא נאמר "בל תוסיף" אלא כשהוא בפני עצמו, ולא כאשר הוא מעורב בדם אחר.

כי כאשר הוא מעורב בדם אחר, הרי תוספת מתן הדם אינה נעשית כדי להוסיף מתן דם בדם שאינו צריך לכך, אלא כדי לתת מתן ד' בדם הצריך לכך.

כי רק משום שהדמים מעורבים זה בזה ניתן גם דם הבכור במתן ארבע.⁽⁸²⁾

אמר לו רבי יהושע לרבי אליעזר: לא נאמר "בל תגרע" אלא כשהוא בפני עצמו. ולא כאשר הוא מעורב בדם אחר.

[ומאחר שכאשר הדמים מעורבים אינו עובר לא בכל תוסיף ולא בכל תגרע, מובנים דברי רבי אליעזר, שאמר ינתנו מתן ד', כדי שלא יגרע מן המצוה.⁽⁸³⁾

בענין דם העולה. ואף על פי שממילא גם דם הבכור ניתן בארבע מתנות, אין כוונתו לשם כך].

83. תוספות ד"ה לא נאמר בל תוסיף.

82. ריטב"א. [והיינו, שאין עוברים בכל תוסיף אלא כשכוונת העושה להוסיף על מה שאמרה תורה. אבל כאן כוונתו לעשות את המוטל עליו

בוכרא אהרינא, דם בכור אחר, הדר מזה מיניה, היה צריך להזות מדמו של אותו הבכור — לכן, **כוליה יומא זימניה!** כל היום חשוב זמנו.

כלומר, בכך שהאדם כבר יצא ידי חובתו, אין זה חשוב שלא בזמן המצוה, כיון שיתכן שיתחייב באותה מצוה באותו הזמן, כגון שיזדמן לפניו בכור אחר.

ומכאן ראייה לתירוצו של רבה, שכהן אשר הוסיף על ברכותיו, עובר בבל תוסיף, כיון שכל היום הוא זמנו.

ותמהינן: **ממאי**, איך אפשר להוכיח מכאן את סברת רבה שכל היום נחשב זמנו?

דלמא שמא **קסבר רבי יהושע**: המוסיף על המצות — **עובר עליהן בבל תוסיף אפילו שלא בזמנו!**

ולכן, הנותן מתן ארבע עובר משום בל תוסיף, על אף שעבר זמנו, משעה שיצא ידי חובתו במתן הדם הראשון.

ומתצינן: אכן אין ראייה מכאן לדברי רבה. אלא, רבה הוכיח מכאן שיש לדחות את קושית רב שמן בר אבא, וכדלהלן:

ואנן, הכי קאמרינן:

הרי יש להבין את **רב שמן בר אבא**,

ורבי יהושע סובר, מאחר שבדיעבד אם נתן מתנה אחת יצא. אין צורך להוסיף יותר. ועוד מוסיף רבי יהושע ומבאר את טעמו, להלן.⁽⁸⁴⁾

ועוד אמר רבי יהושע: גם אם הוא עובר ב"בל תגרע", הרי זה עדיף, מאשר לעבור על "בל תוסיף".⁽⁸⁵⁾ כי:

כשלא נתת ארבע מתנות של דם המחוייב מתן ארבע, **עברת אמנם על בל תגרע**, ואולם, **לא עשית מעשה איסור בידך**, אלא רק נמנעת מקיום מצוה ב"שב ואל תעשה".

אבל, **כשנתת** ארבע מתנות של דם הטעון מתן אחת, **עברת בכך על "בל תוסיף"**, ו**עשית מעשה איסור בידך**.

ואינו דומה העושה איסור בידים ליושב ולא עושה דבר.

ויש לשאול על דברי המשנה הזאת:

והא הבא, והרי כאן, **כיון דיהיב ליה**, מאחר שנתן מתנה אחת מדם הבכור המעורב בדם עולה, כבר **עברה ליה לזמניה**. שהרי בנתינה הראשונה יצא ידי חובתו בנתינת דם הבכור.

ובכל זאת **קתני דעבר משום בל תוסיף** [אילו הדם לא היה מעורב בדם אחר]!

לאו, הלא טעם הדבר הוא **משום דאמרינן**: **כיון דאילו מתרמי ליה היה מזדמן לו**

84. תוספות ד"ה לא נאמר בל תגרע. ועיין ריטב"א.

85. הריטב"א מפרש שכוונת רבי יהושע לומר, שאם נאמר שאין עוברים לא בבל תוסיף ולא

בבל תגרע, אלא שחכמים חששו למראית העין [שמא הרואה יאמר שהוא עובר בלא תעשה], אזי מוטב מוטב לגרוע — שנראה שעובר בשב ואל תעשה, מאשר להוסיף — שנראה שעובר בקום ועשה. [עיין שם עוד].

שהקשה על רבה מהברייתא האומרת שכהן המוסיף ברכה על ברכת כהנים עובר בכל תוסיף, והוכיח משם שאף לאחר שעבר זמן המצוה עובר בכל תאחר —

מאי טעמא שביק מתניתין, ומותיב מברייתא.

מדוע הוא עזב את המשנה הנוכרת, שמבואר בה כי המוסיף על מתן דם הבכור עובר בכל תוסיף, והקשה מהברייתא? והרי המשנה חשובה יותר מן הברייתא, ועדיף להקשות ממשנה.

ואם כן, לותיב [יקשה] ממתניתין!

אלא, בהכרח, מתניתין מאי טעמא לא מותיב, מדוע רב שמן בר אבא לא הקשה ממשנתנו, הרי זה משום שכיון דאילו מתרמי ליה בוכרא אחרינא — בעי מזה מיניה. לכן, כוליה יומא זמניה הוא.

כי אילו הזדמן לו בכור אחר, הוא היה צריך להזות מדמו על המזבח, ולכן כל היום נחשב זמנו.

ואם כן, לדברי רב שמן בר אבא, ברייתא נמי, גם על דברי הברייתא המדברת בכהן המוסיף על ברכת כהנים, יש לומר:

כיון דאי מתרמי אילו הזדמן צבורא אחרינא, הדר, היה חוזר ומברך — ולכן כוליה יומא זמניה, כל היום הוא זמנו.

ומכאן הוכיח רבה שיש לדחות את קושית רב שמן בר אבא, לפי מה שיש להוכיח מדברי רב שמן עצמו שהוא סובר כן.

ורב שמן בר אבא יישב את קושייתו, שיש

לחלק בין מתן דמים לבין ברכת כהנים כדלהלן:

התם, בבכור, לא סגי דלא יהיב.

אילו יזדמן לפניו בכור אחר אין לו אפשרות להמנע מלתת את דמו, שהרי אסור להפסיד קדשים, ולפיכך כל היום הוא זמנו.

ולכן, אין להקשות משם על דברי רבה, שאמר אין עוברים בכל תוסיף אלא בזמן המצוה.

אבל **הכא**, בכרכת כהנים, אפילו אם יזדמן לפניו ציבור אחר, אינו חייב לברך.

אלא, **אי בעי**, אם הוא רוצה — **מברך**.

אי בעי, ואם הוא רוצה — **לא מברך**.

נמצא שאין כל היום זמנו. לפי שאין הכהנים חייבים לברך את ישראל אלא פעם אחת ביום בלבד. [תוספות]. ובתנאי שיקראום הציבור לעמוד ולברכם. [ריטב"א].

לסיכום: דעת רבה שמצוות אינן צריכות כוונה.

והקשה אביי, אם כן הישן בסוכה בשמיני ילקה משום בל תוסיף?!

והשיב רבה שאין עוברים בכל תוסיף אלא בזמן חיוב המצוה. דהיינו, כל זמן שיתכן ותזדמן לפניו המצוה ויעשנה — קרוי זמנה.

רבא אמר תירוץ אחר על קושיית אביי, מדוע הישן בסוכה בשמיני אינו לוקה]:

אף על פי שאמרנו מצות אין צריכות כוונה, דוקא **לצאת** ידי המצוה **לא בעי** [אין צריך]

כוונה.

אבל לעבור בכל תוסיף — בעי כוונה לשם מצוה, ואם לא התכוון לשם מצוה, לא עובר בכל תוסיף.

ותמהינן: והא מתן דמים לרבי יהושע, שאמר אין נותנים מדמו מתן ד', משום דלעבור בכל תוסיף הוא, ולא בעי כוונה.

הרי אין הוא מתכוין במתן ד' אלא לשם דם העולה ולא לשם מתן דם הבכור, ואף על פי כן אמר רבי יהושע שעובר בכל תוסיף.

ואף רבי אליעזר מודה בזה שלולא שדמו היה מעורב בדם קרבן אחר, היה עובר בכל תוסיף. [ריטב"א].!

ובהכרח, שאין לומר שלעבור בכל תוסיף צריך כונה.

אלא, אמר רבא: לענין לצאת ידי המצוה —

לא בעי אין צורך בכוונה.

אבל לענין לעבור על כל תוסיף, יש חילוק בדבר:

בזמנו של המצוה — לא בעי כוונה. ולכן אף הנותן מתן ד' בלא כוונה עובר בכל תוסיף.

שלא בזמנו — בעי כוונה. ולכן הישן בסוכה בשמיני אינו עובר בכל תוסיף.

אמר ליה רבי זירא לשמעיה, לשמשו, לפני תקיעת שופר:

איכוון, התכוון לתקוע בשמי, להוציאני ידי כט-א חובתי, ותקע לי.⁽⁸⁶⁾

ומסיקה הגמרא: אלמא, למדנו מכאן, שקסבר רבי זירא "משמיע בעי [צריך] כוונה" להוציא את השומע.^{(87), (88)}

מיתבי סתירה לדברי רבי זירא, ממשנה:

86. רש"י. וראה הערה הבאה.

87. כך פירש רש"י. ומכאן יש ללמוד שרבי זירא חולק על דברי רבא שאמר לעיל שמצות אין צריכות כוונה — שרבי זירא סובר שמצות צריכות כוונה. ועוד, שמלבד שצריך שהשומע יתכוין לצאת ידי המצוה, צריך שאף המשמיע יתכוין להוציא את השומע ידי המצוה.

ובעל המאור מסכים לפירוש זה. ולפיכך כתב שאין הלכה כדברי רבי זירא. אלא כדברי רבא. מפני שהלכה כבתראה [כרבא], שהיה מאחרוני האמוראים, ונשא ונתן בדברי הקודמים לו והכריע שלא כמותם]. וזה שלא כדברי הרמב"ם והשו"ע [תקפ"ט ח].

אך יש מפרשים את דברי רבי זירא באופן אחר: רבי זירא מודה לרבא שמצות אינן צריכות כוונה, ורבי זירא אמר לשמשו שיתכוין להשמיע לו, ולא שיתכוין להוציא ידי המצוה. [כוונתם,

שאמנם אין צריך להתכוין לצאת ידי המצוה, אבל כדי שהתקיעה תתייחס אל השומע, צריך שהמשמיע יתכוין להשמיע לו, והרי הוא כעין שליח].

והמאור דחה פירוש זה, ותמה עליו: איך יתכן שהשומע עצמו לא צריך להתכוין לצאת, ואילו המשמיע צריך להתכוין להוציא. [ולפי מה שהתבאר בדבריהם לעיל קושייתו תמוהה. שהרי כוונת המשמיע היא כדי שתקיעתו תתייחס לשומע כשליחו. ואין לזה שום קשר לכוונת מצוה [ואמנם שאר הראשונים הביאו רק את קושייתו השניה של המאור, והשמיטו קושיא זו] ועיין בהערה הבאה, [ועיין טורי אבן].

ומדברי בעל המאור למדנו, שלמאן דאמר מצות אין צריכות כוונה, אין צריך כוונת משמיע. וראה להלן בהערה הבאה.

88. צריך ביאור: כאשר אדם שומע תקיעת שופר